

להם לאכול בתוך החנות¹⁷⁷ ואם אי אפשר להם לעשות סוכה אצל החנות צריכים לשוב לבתיהם לאכול בסוכה¹⁷⁸:

בב ישראלים השכורים אצל נכרי בהג הסוכות לעשות בתוך כרמו את יינו פמורין מן הסוכה בין ביום ובין בלילה לפי שהן צריכים לשמור תמיד את היין ממגע נכרי¹⁷⁹.

אבל אם הוא בענין שאין צורך לשמור תמיד כגון שהיין כבר נעשה בהכשר ומונח בחצרו¹⁸⁰ של הנכרי שאין הישראל צריך להיות יושב ומשמר תמיד אלא כשהישראל דר בחצר זו שהיין בתוכו די בכך כמ"ש ביו"ד בס"י קל"א¹⁸¹ ולכך חייב הוא לעשות סוכה בחצר זו ולדור בתוכה כל ימי החג:

תרמ"א שאין מברכין שהחיינו על עשיית הסוכה וכו' ב' סעיפים:

א העושה סוכה¹⁸² בין לעצמו שישב בה הוא עצמו כהג ובין לאחרים¹⁸³ שישבו בה כהג אינו מברך על עשייתו דהיינו שאינו מברך אשר קדשנו במצותו וצונו לעשות סוכה¹⁸⁴ כמו שמברכים על עשיית שאר כל המצות לפי שעשייתה אינה גמר המצוה¹⁸⁵ שעיקר המצוה הוא לישב בה כהג.

אבל שהחיינו היה ראוי לברך בשעת עשייה אם עושה אותה לעצמו¹⁸⁶ שהרי היא מצוה הבאה מזמן לזמן¹⁸⁷ ואם עושה אותה לאחרים היה ראוי שבעל הסוכה¹⁸⁸ שישב בה כהג יברך שהחיינו בשעת עשייתה שעיקר הברכה נתקנה על השמחה שיש לאדם מן המצוה¹⁸⁹ שאינו תרודה ובאה מזמן לזמן ועיקר השמחה היא לבעל הסוכה ולא להעושה הסוכה¹⁹⁰.

אבל אין אנו מברכין כלל שהחיינו בשעת עשייה אפילו אם עושה סוכה לעצמו לפי שאנו סומכים על ברכת שהחיינו שאומרים בקידוש היום¹⁹¹ שבליל יו"ט בשביל מצות קידוש היום שהיא ג"כ מצוה הבאה מזמן לזמן¹⁹² וברכה אחת עולה לכאן ולכאן¹⁹³:

ב כמה דברים אמורים כשמקדש קידוש היום בתוך הסוכה אבל אם בליל יו"ט קידש בתוך הבית אינו יוצא בברכה שהחיינו שצריך לברך על מצות ישיבת הסוכה¹⁹⁴ בברכה

קלז מ"א סק"פ.

קלח כדלעיל סי"ז. וראה מסגרת השלחן סי' קלה ס"ק יז.

קלז תורה (ג.) ב' ע' גפ.

קלט הגהת סמ"ק סי' צג אות נג. הגהות מייסגות (קושטא) פ"ו ה"ד. כלבו הל' סוכה סי' עא (לה, א).

קמ"א סי"ג.

קמ"א סק"ח.

קמ"א סימן זה בשוע"ר הגיע לדנינו, וראה שו"ע שם סי"א (שהוקא בנתנו בחצרו מני בנה שדר בחצר,

משא"כ בעושה ינו).

סימן תרמ"א

א נהרא מנחת נט, אינן רמב"ם הל' ברכות פ"א ה"ח. מור וש"ע.

ב תוס' סוכה נו, א ד"ה העושה (הא). שו"ע.

ג שכן היה מקום לברך כשעושה לעצמו (ראה תוס' שם בשם הרושפני ברכות פ"א ה"ג. רמב"ם שם). וראה לעיל סי' תלב ס"ד.

ד נוספת הגמרא מנחת נט שם ע"כ. רמב"ם שם. מנחם הא' בלבוש. וראה גם לעיל סי' יט ס"א (בציצית). סי' רמ

ק"א ס"ק ג (שבטמטא נשאר רק מעט זה). לקו"ש ח"ו ע' 188 הערה 56. שלחן הנזכר ח"ב ע' רנה.

ה ברייתא נו, א. מור וש"ע.

ו רמב"ם שם ה"ט. ודלעיל סי' תלב ס"ג שו"ט וראה גם לעיל סי' תקה ס"ה.

ז מ"א סק"א.

ח ראה תוס' נו, א ד"ה העושה (הב). הגהות מייסגות הל' מילה פ"ג אות ד. לבוש סוף רס"י. וראה לקו"ש ח"י ע' 372 הערה 12. שלחן הנזכר ח"ב רנה. גידיל תורה

ב ע' ס.

ט ראה מרדכי רנו תשפ"ט. לבוש שם.

י רב כהנא בגמרא נו, א. מור וש"ע. ועד"ל לעיל סי' תלב ס"ג.

יא עירובין מ, ב. וראה גם לעיל סי' תרס"ג. לקו"ש ח"ו ע' 15 הערה 12.

יב רא"ש פסחים פ"א סי' י. מור. והיינו שעולה גם על מצות ישיבת סוכה (בדלוקן ס"ב). וראה אנ"ק ח"ו ע' מ. לקו"ש ח"ב ע' 128 ביהוד"ג. שלחן הנזכר ח"ב ע' לרו.

יג ראה לעיל סוף פ"א, לקנן סוף הסעיף.

הלכות סוכה תרמא-תרמג

זו שאומר בבית ולפיכך כשיכנס לסוכה לאכול סעודה אחרת משאר סעודות החג צריך לברך שהחיינו¹ אחר ברכת לישב בסוכה² אפילו אין הסוכה שלו³:

תרמב דין לילה ראשונה שחלה בשבת ובו כ' סעיפים:

א אם חל יום ראשון של סוכות להיות בשבת אומר הש"ץ בערבית ברכה אחת מעין שבע ומזכיר בה שבת ואינו מזכיר בה יו"ט⁴ כמו שנתבאר בס"י רס"ח⁵ ע"ש:
ב אין אומרים מערבית⁶ בליל ראשון שחל בשבת⁷ ובליל שני אומרים מערבית של ליל ראשון⁸:

תרמג סדר הקידוש וכו' ה' סעיפים:

א סדר הקידוש⁹ בליל א' של סוכות¹⁰ בתחלה מברך על היין ואח"כ אומר קידוש היום¹¹ ואח"כ יברך לישב בסוכה¹² שהרי על כרחך צריך היום להתקדש תחלה קודם שתחייב בסוכה¹³ ואח"כ מברך שהחיינו¹⁴ כאחרונה לפי שברכה זו חוזרת על קידוש היום ועל מצות סוכה¹⁵ כמו שנתבאר בס"י תרמ"א¹⁶ ע"ש:

ב ונהגים שאין מדקדקים לעמוד בשעת הקידוש אלא מקדשין אפילו מיושב¹⁷ ואף ברכת לישב בסוכה אומרים אפילו מיושב¹⁸.

ואנ"פ שכל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן¹⁹ והיה נכון לברך לישב בסוכה קודם שישב לאכול²⁰ שהישיבה היא המצוה²¹ שנאמר²² בסוכות תשבּו ואע"פ שאין מצוה כלל לישב ממש²³ שתשבּו הוא לשון התעכבו²⁴ כמ"ש²⁵ ותשבּו בקדש ימים רבים מכל מקום אין לברך אלא בשעה שניבר העכבה והקביעות דהיינו בישיבה ממש שבזה מראה עצמו שרוצה להתעכב שם אבל כל שעומד אין ניכר כלל העכבה והקביעות שאפשר שתיכף יחזור ויצא²⁶.

ד מור וש"ע שם.
ה רמב"ם ס"א.
ו מוסקת הגמרא שם. מור וש"ע שם.
ז מור וש"ע שם. ונתבאר במ"ז ס"ק א.
ח סעף א.
ט רא"ש פ"ד ס"ג (שאפשר גם אחר שישב). מור. ורד"א ס"ב (שנודתן לקדש מיושב). מ"א סק"א. ולענין עמידה בקידוש בשבת וי"ט, ראה לעיל ס"י תנא ס"ז וש"נ.
י רא"ש שם. מור. לבוש ס"ב. וראה לעיל ס"י ח ס"ג (כל ברכת המצות צריך להיות מונעם). פרי"ז שם אשל אברהם סוף סק"ב.
יא פסחים ז' ב. ומדלעיל ס"י נו ס"ג וש"נ.
יב רא"ש שם, ומ"ז פ"ז ה"ב, בדעת הרמב"ם שם (שהצריך לברך קודם שישב).
יג כ"י ד"ה והרמב"ם, בדעת הרמב"ם שם.
יד ויקרא כג, מב. ב"ח ד"ה ומ"ש והרמב"ם, בדעת הרמב"ם שם.
טו מגד מושב שם. ב"ח שם לדעת הרא"ש. מ"ז סק"ב אף לדעת הרמב"ם שם.
טז רא"ש שם. מור. לבוש שם. מ"ז שם.
יז דברים א. נו. מגילה כא, סעי"א (ברא"ש ומור הביאו התוס' שבבבבבר כ"א; וישב תעם בקדש).
יח ט"ז שם.

יד ר"ן (כב, ב) ד"ה ואם, בשם הראב"ד. רמ"א.
טו בדלעיל ס"י תרמג ס"א.
טז שנקיים מצות ישיבת הסוכה גם בסוכה שאינו שלו, בדלעיל ס"י תרלז ס"ג.

סימן תרמב

א רבא שבת כ"ד, ב. מור וש"ע ס"א.
ב סעף ד.
ג פיישם שאומרים בתפלת ערבית של לילת יו"ט. בסידור לא הובאו כלל פיישם אלו.
ד בדלעיל ס"י ע"ה ס"ג.
ה לבוש. ורד"א. ובדלעיל ס"י תפג ס"ח.

סימן תרמג

א מוסקת הגמרא נו, א (סוכה ואח"כ זמן). טור שו"ע ס"א.
ב משא"כ בליל ב' – זמן ואח"כ סוכה. רא"ש פ"ד ס"י ה. תהות מיומנות פ"ז אות ש, בשם רבנו יעקב ברבנו שמשון. מור ורמ"א ס"י תרסא. וראה גם תהות אדמ"ר מנהרש"ב לסידור תורת אור. ספר המנהגים – חב"ד ע' 67. א"ק ח"ה ע' ג.
ג כבית הלל בבבבבר נו, א. מור וש"ע שם. וראה לעיל ס"י תעג ס"ג.